

Naam auteurs/workshopgevers:

Fred Korthagen (IVLOS, Universiteit Utrecht) en Angelo Vasalos (zelfstandig gevestigd trainer/coach)

Contactadres: IVLOS, Postbus 80127, 3508 TC Utrecht, tel. 030-2531723, email

F.Korthagen@ivlos.uu.nl

Titel: Competenties of kernkwaliteiten?

Congresthema: Bevoegdheid of bekwaamheid

Type: workshop (90 minuten) waarin de deelnemers oefenen met en reflecteren op het begeleiden bij concrete praktijksituaties

Omschrijving inhoud:

Het begrip competentie is een begrip dat zeer verschillend wordt ingevuld. De literatuur laat dan ook een Babylonische spraakverwarring zien als het gaat om definities van dit begrip. Bij assessments in de lerarenopleiding draait het om het vaststellen van competenties, waarbij de verwarring over dat begrip de validiteit en betrouwbaarheid van assessmentprocedures aantast.

Voorstanders van assessments en competentiegericht opleiden verwijzen vaak naar voorbeelden uit het bedrijfsleven. Echter, assessments in die branche richten zich vaak op redelijk afgebakende domeinen (bijv. het kunnen besturen van een vliegtuig). In de lerarenopleiding gaat het veel meer om brede competenties, waarbij de interactie met leerlingen een belangrijk element is.

Als sociale interactie een belangrijk aspect is van een assessment in het bedrijfsleven, dan ligt het accent vaak op het vaststellen van zogenaamde *kernkwaliteiten*. Het begrip kernkwaliteit is in ons land bekend geworden door het werk van Ofman, die ook een spel ontwierp waarmee mensen zich van hun kernkwaliteiten bewust kunnen worden. Voorbeelden van kernkwaliteiten zijn: creativiteit, scherpzinnigheid, vertrouwen, moed, gevoeligheid, onbevangenheid, daadkracht, spontaniteit, betrokkenheid, flexibiliteit, enzovoorts.

In deze workshop willen we oefenen met het benutten van kernkwaliteiten in de opleiding van leraren. Daartoe zullen we concrete situaties uit de praktijk van opleiders als vertrekpunt kiezen. De deelnemers aan de workshop oefenen met individuele begeleiding op basis van een variant op het spiraalmodel voor reflectie, een variant die gericht is op het contact maken met diepere lagen van de persoonlijkheid en de daarmee verbonden kernkwaliteiten. Door de voorbeelden die we ter plekke verkennen, wordt duidelijk wat het verschil is met gangbare opvattingen over het begrip competentie.

De consequenties liggen zowel op het vlak van assessments als op het vlak van de begeleidingspraktijk in de opleiding. We zullen laten zien dat het helpen ontwikkelen van kernkwaliteiten bij leraren, bijvoorbeeld in het kader van duale trajecten, vraagt om specifieke competenties en het ontwikkelen van kernkwaliteiten bij opleiders. Dit is een aspect dat weinig aandacht krijgt bij de aardverschuivingen die thans plaats vinden in de lerarenopleidingen.

Door leraren te leren hoe ze steeds weer opnieuw contact kunnen maken met hun kernkwaliteiten en hoe ze die kunnen stimuleren bij hun leerlingen ontstaat een diepere betrokkenheid bij het leerproces, bij zowel leraren als leerlingen. Juist die betrokkenheid dreigt verloren te gaan bij een technisch-instrumentele benadering van assessments en competenties.